6. BUÜ TIP FAKÜLTESİ FİZYOLOJİ UZMANLIK EĞİTİM PROGRAMI ÖĞRENME ÇIKTILARI

6.1. Yetkinlikler

Yetkinlik, bir uzmanın bir iş ya da işlemi gerektiği gibi yapılabilmesi için kritik değer taşıyan, eğitim ve öğretim yoluyla kazanılıp geliştirilebilen, gözlenip ölçülebilen, özellikleri daha önceden tarif edilmiş olan, bilgi, beceri, tutum ve davranışların toplamıdır. Yetkinlikler; Yönetici, Ekip Üyesi, Sağlık Koruyucusu, İletişim Kuran, Değer ve Sorumluluk Sahibi, Öğrenen ve Öğreten ve Hizmet Sunucusu olmak üzere 7 temel alanda toplanmışlardır.

Her bir temel yetkinlik alanı, uzmanın ayrı bir rolünü temsil eder. Yedinci temel alan olan Hizmet Sunucusu alanına ait yetkinlikler klinik yetkinlikler ve girişimsel yetkinlikler olarak ikiye ayrılırlar. Sağlık hizmeti sunumu ile doğrudan ilişkili Hizmet Sunucusu alanını oluşturan yetkinlikler diğer 6 temel alana ait yetkinlikler olmadan gerçek anlamlarını kazanamazlar ve Fizyoloji Çekirdek Eğitim Müfredatı, V.2.3 verimli bir şekilde kullanılamazlar. Başka bir deyişle 6 temel alandaki yetkinlikler, uzmanın "Hizmet Sunucusu" alanındaki yetkinliklerini sosyal ortamda toplum merkezli ve etkin bir şekilde kullanması için kazanılması gereken yetkinliklerdir. Bir uzmanlık dalındaki eğitim sürecinde kazanılan bu 7 temel alana ait yetkinlikler uyumlu bir şekilde kullanılabildiğinde yeterlilikten bahsedilebilir.

Hizmet sunucusu temel yetkinlik alanındaki yetkinlikler, kullanılış yerlerine göre iki türdür:

Klinik Yetkinlik: bilgiyi, kişisel, sosyal ve/veya metodolojik becerileri tıbbi kararlar konusunda kullanabilme yeteneğidir;

Girişimsel Yetkinlik: bilgiyi, kişisel, sosyal ve/veya metodolojik becerileri tıbbi girişimler konusunda kullanabilme yeteneğidir.

YETKİNLİKLER için dört düzey tanımlanmıştır.

1: Girişimin nasıl yapıldığı konusunda bilgi sahibi olma ve bu konuda gerektiğinde açıklama yapabilme düzeyini ifade eder.

2: Acil bir durumda, kılavuz veya yönerge eşliğinde veya gözetim ve denetim altında bu girişimi yapabilme düzeyini ifade eder.

3: Karmaşık olmayan, sık görülen tipik olgularda girişimi uygulayabilme düzeyini ifade eder.

4: Karmaşık olsun veya olmasın her tür olguda girişimi uygulayabilme düzeyini ifade eder.

KLİNİK/UYGULAMA YETKİNLİKLERİ: Uzman Hekim aşağıda listelenmiş klinik yetkinlikleri ve eğitimi boyunca edindiği diğer bütünleyici "temel yetkinlikleri" eş zamanlı ve uygun şekilde kullanarak uygular.

BİLİR (B): Klinik yetkinlikle ilgili bilgi sahibi olmayı ifade eder.

UYGULAR (U): Klinik yetkinliğin uygulanabilme yeteneğidir.

DEĞERLENDİRME (D): Verilerin yorumlanarak raporlanması sürecini ifade eder.

YÖNLENDİRME (Y): Veriler ışığında hastayı ilgili uzmanlık alanına yönlendirir.

7. ÖĞRENME VE ÖĞRETME YÖNTEMLERİ

TUKMOS tarafından önerilen **öğrenme ve öğretme yöntemleri** üçe ayrılmaktadır:

YE: Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri

UE: Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri

BE: Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri

Kıdem: Tıpta uzmanlık öğrencisinin eğitim sürecinin kaçıncı yılında oluğunu gösterir.

7.1. Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri (YE)

Sunum: Bir konu hakkında görsel işitsel araç kullanılarak yapılan anlatımlardır. Genel olarak nadir veya çok nadir görülen konular/durumlar hakkında veya sık görülen konu/durumların yeni gelişmeleri hakkında kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemde eğitici öğrencide eksik olduğunu bildiği bir konuda ve öğrencinin pasif olduğu bir durumda anlatımda bulunur. Sunum etkileşimli olabilir veya hiç etkileşim olmayabilir.

Seminer: Sık görülmeyen bir konu hakkında deneyimli birinin konuyu kendi deneyimlerini de yansıtarak anlatması ve anlatılan konunun karşılıklı soru ve cevaplar ile geçmesidir. Sunumdan farkı konuyu dinleyenlerin de kendi deneyimleri doğrultusunda anlatıcı ile karşılıklı etkileşim içinde olmasıdır. Seminer karşılıklı diyalogların yoğun olduğu, deneyimlerin yargılanmadan paylaşıldığı ve farklı düzeylerde kişilerin aynı konu hakkında farklı düzeydeki sorular ile eksik yanlarını tamamlayabildikleri bir eğitim etkinliğidir.

Makale tartışması: makalenin kanıt düzeyinin anlaşılması, bir uygulamanın kanıta dayandırılması ve bir konuda yeni bilgilere ulaşılması amacıyla gerçekleştirilen bir küçük grup etkinliğidir. Makalenin tüm bölümleri sırası ile okunur ve metodolojik açıdan doğruluğu ve klinik uygulamaya yansıması ile ilgili fikir üretilmesi ve gerektiğinde eleştirilmesi ile sürdürülür. Eğitici her basamakta doğru bilgiyi verir ve doğru kararı açıklar. Uzman adayına, benzer çalışmalar planlayabilmesi için problemleri bilimsel yöntemlerle analiz etme, sorgulama, sonuçları tartışma ve bir yayın haline dönüştürme becerisi kazandırılır.

Kurs: Bir konu hakkında belli bir amaca ulaşmak için düzenlenmiş birden fazla oturumda gerçekleştirilen bir eğitim etkinliğidir. Amaç genellikle bir veya birkaç klinik veya girişimsel yetkinliğin edinilmesidir. Kurs süresince sunumlar, küçük grup çalışmaları, uygulama eğitimleri birbiri ile uyum içinde gerçekleştirilir.

7.2. Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri (UE)

Öğrencinin sorumluluk üstlenerek bizzat uygulama yapması derin ve kalıcı öğrenmesine etki eder. Değişik sistemlerle ilgili uygulamalarda yapılan işlemler, öğrencinin var olan bilgi ve becerisini kullanmasını sağlar ve eksik olanı öğrenmeye motive eder. Uygulamalar gereken yetkinliklere sahip olunan alanlarda özgüveni arttırırken, gereken yetkinliğin henüz edinilmemiş olduğu noktalarda bilgi ve beceri kazanma güdüsünü arttırır.

Öncesinde ve gerektiğinde tüm uygulamalar ve/veya testler, eğitici tarafından gözlem altında öğretilir. Her uygulama basamağı için öğrenciye geribildirim verilir. Öğrencinin doğru yaptıklarını doğru yapmaya devam etmesi, eksik ve gelişmesi gereken taraflarını

düzeltebilmesi için öğrenciye zamanında, net ve yapıcı müdahalelerle teşvik edici ve destekleyici ya da uyarıcı ve yol gösterici geribildirimler verilmelidir. Her girişim için öğrenciye önceden belirlenmiş yetkinlik düzeyine ulaşacak sayıda tekrar yaptırılması sağlanır.

7.3. Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri (BE)

Literatür okuma: Öğrencinin öğrenme gereksinimi olan konularda kaynak okuması ve sahadaki uygulamalar ile ilişkilendirmesi sürecidir.

Akran öğrenmesi: Öğrencinin bir makale/sunumun çözümlenmesi veya bir işlemin/girişimin uygulanması sırasında bir akranı ile tartışarak ve/veya onu gözlemleyerek öğrenmesi sürecidir **Araştırma**: Öğrencinin bir konuda tek başına veya bir ekip ile araştırma tasarlaması ve bu sırada öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu değişik eğitim kaynaklarından tamamlaması sürecidir.

Öğretme: Öğrencinin bir başkasına bir girişim veya bir klinik konuyu öğretirken bu konuda farklı bakış açılarını, daha önce düşünmediği soruları veya varlığını fark etmediği durumları fark ederek öğrenme gereksinimi belirlemesi ve bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir.